

Ura	Tvarina	Dispozicija za		Učela
		teoretični pouk	praktični pouk	
26	Kmetijsko gospodarstvo.	Ležaje imetje: 1. Sestava ležečega imetja. 2. Razložitve posestev. 3. Gospodarska vrednost ležečega imetja.	—	—
27	Isto.	4. Zvečanje in zmanjšanje ležečega imetja. 5. Pridobitev ležečega imetja.	—	—
28	Isto.	Kataster in zemljiška knjiga.	—	—
29	Isto.	Upravni, stalni in premični kapital.	—	—
30	Isto.	Ročno delo. Posli, dinnarji, Poselski zakon.	—	—
31	Isto.	Zavarovanje proti požaru, ulomu, uimah itd.	—	—
32	Zadružništvo.	Zadruge z omejenim in neomejenim jamstvom. Zadruge, blagovne in denarne — ali hranilne.	—	—
33	Isto.	Uprava zadrug. Kako se upravljajo? Koristi zadrug.	—	—
34	Isto.	Nekoliko o knjigovodstvu zadrug.	—	—
35	Isto.	Kako se zadruge ustanovljajo.	—	—
36	Zakonodajstvo.	Zakoni: o dediščinah, servitutah, motenju posestva, o prisvojitvi last. pravice.	—	—
37	Isto.	Vodni in lovski zakon, kupčijski zakoni.	—	—
38	Isto.	O brezmiselnosti malenkostnega pravnega.	—	—
39	Stanovske organizacije.	Kmetijska družba, kmetijske podružnice. Njih koristi.	—	—
40	Kmet. razmere v drugih naprednih deželah.	Vpliv na našo kupčijo. Uvoz in izvoz.	—	—

(Dalje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učiteljsstvu! Učiteljski rodovinski izlet je v nedeljo, 23. t. m. popoldne h „Kovaču“ v Dravljah. Socialni odsek.

Draštvo učiteljev in šolskih prijateljev za logaški okraj je imelo svoj občni zbor dne 13. t. m. v šoli v Gor. Logatecu. Zborovanja se je udeležilo 9 učiteljev in 17 učiteljev.

G. prof. dr. Fran Illešič je govoril o narečju in knjižnem jeziku ter dokazal v temeljitem predavanju, da je narečje sredstvo, knjižni jezik pa svrha. Za izborni predavanje je žel govornik navdušeno priznanje.

Tov. Ivan Bezeljak je poročal o presnovi deželni šolskih zakonov. Sprejetih je bilo več predlogov, ki se pošljejo dež. slov. učit. društvu v Ljubljano v nadaljno uporabo.

Tov. M. Kobaj je razpravljala o šoli in kmetiškem vprašanju z ozirom na Ganglov referat lani v Gorici. Tov. predavalec se je izkazal za izvrstnega strokovnjaka tako v šolskem kakor v kmetiškem vprašanju. Nekaj odlomkov iz poročila je objubil priobčiti v našem listu.

V odbor so bili voljeni: Leop. Punčuh, predsednik; M. Kabaj, podpredsednik; Franja Bezeljakova, tajnica; Ivan Bezeljak, blagajnik; odbornik Garvas. Delegata za „Zavezino“ skupščino sta L. Baebler in B. Pleskovič.

Končno sta bila sprejeta Pleskovičeva predloga: 1. Društvo priredi vsako leto po 4 zborovanja, in sicer za vsak sodni okraj po eno. 2. Uvede se vprašalna skrinjica.

Tov. predsednik zahvali poročevalce in zaključil lepo uspelo zborovanje, ki sta ga brzojavno pozdravila tov. Wigele iz Loškega potoka in tov. Šeme iz Trsta.

Štajersko.

Socialni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju je sprejel za učiteljski sklad gđ. Mare Kocuvanove, učiteljice v Cvenu, 5 K, od prodanih listov, ki so jih vzeli: Cvahte Simon, Bos Marija, Wessner Marija, Cvahte Olga, Herzog Antonija, Mursa Marija, Stiblar Miloš, Kukovec Viktor, Kukovec Fedor in Bobič Ivan — skupaj 10 K. Polovica tega zneska obrzdi domači socialni odsek. — Tovariš Flere Pavel nadučitelj pri Sv. Štefanu pri Šmarji, je nabral za učiteljski sklad 5-20 K pri zborovanju „Šmarsko-rogaškega učiteljskega društva“. Srčna hvala! Naj dobi mnogo posnemalcev!

Fran Voglar, blagajnik.

Mariborsko učiteljsko društvo za okolico je imelo potovalno zborovanje dne 13. vel. travna v Framu, ki je bilo obenem tudi majniški izlet v prijazno selo z divno okolico in z mnogimi starodavnimi pomniki. Lepo jutro se je nasmihalo daljnim in bliž-

njim potnikom in sree je obetalo in koprnelo po lepem užitku. In res, ni nas varalo! Iz visokih hribin in z daljnih poljan je prihitalo učiteljsstvo. Sem iz Sv. Ožbalda na Poh, iz Lehna, iz Št. Jurija ob Pes., iz Kungote, iz sv. Križa pr. M. in iz prijaznih naselbin Dravskega polja in šumnega Pohorja. 43 članov in članic s 6 gosti je bilo.

V okrašenih zborovalnici je tov. Pirkmeier iskreno pozdravljala goste in zborovalce, dočim so tamošnje učiteljice okrasile prislece z duhtečimi šopki šmarnic. — Veličastna skladba, proizvajana od tamošnjega učiteljsstva, in častljiva pesem meš. zbora učit. društva sta otvorila zborovanje.

Nato razvije predsednik Požegar slavnostni govor: Ljudska šola pod vodstvom cesarja Franca Jožefa I. — Z l. 1848. se je začela doba vrenja splošnega gibanja za jasnejšo bodočnost. Časopisje je priborilo prostost mnenja in na razne načine so izražali misli, kako izboljšati razne naredbe in zasigurati pravico družjenja. Tudi štaj. učiteljsstvo se je začelo živahno gibati; temu je prednjačilo učiteljsstvo v Gradcu. Uložila se je peticija, obsegajoč boljše stvarno izobrazbo, boljše 3 letno pripravo za poklice, in tudi, da se učiteljsstvo upošteva kot državni uradnik in se naj plačuje iz državne blagajnice. Tudi časniki so razmotrivali stanovski položaj in se bavili z zgornjimi mislimi. Peticije pa so prihajale iz vseh kronovin in zbralo se je toliko gradiva, da je ministrstvo sklicalo komisijo, ki bi imela izdelati načrt novega lj. š. zakona. Predsedoval je Eduard Feuchtersleben, zdravnik in iziboren prijatelj šolstva. A vsa prizadevanja ureditve šol. zakona so bila zaman; po dokončani revoluciji na Ogrskem se je vse popnilo do pomembnega l. 1868. Že 25. maja 1868 je izšla pod ministrom Hasnerjem postava, ki je določila razmerno stališče med cerkvijo in šolo. Država si je prisvojila najvišje nazorstvo in ukazala, da so ljudske šole pristopne vsem veroizpovedavancem.

Leta 1869. se je sklenil novi šol. zakon dne 14. maja 1869., ki ima sledeče vrline:

1. Učiteljska služba je pristopna vsakemu državljanu brez ozira na vero.
2. Telesna kazen se odpravi in na njeno mesto disciplinarna sredstva.
3. Natančno se je določil učni smoter, 4. povzdignil izobrazbo učiteljsstva
5. in se uvedel pouk v realijah, biser vsega zakona.

Protireakcija temu je novela iz l. 1883., ki je skazila lepoto šol. zakona.

Ali iz vsega tega vendarle spoznamo velikanski napredek šolstva, čigar zakone se imamo v prvi vrsti zahvaliti našemu častljivemu vladarju Nj. Veličanstvu Francu Jožefu I., prijatelju in branitelju miru in napredka.

Trikratni vzklík: „Živio“ na milega nam vladarja cesarja Franca Jožefa I. in veličastna himna „Cesarska pesem“ sta zaključila predavanje.

Temu poda tov. Pirkmeier zgodovino Framu s posebnim ozirom na razvoj tamošnje šole in delovanja bivšega učitelja Tomanjka in Šona. Poudarja naklonjenost g. dr. Pavla Turnerja in g. župana Gerta, ki je pozdravil učiteljsstvo.

Mila pesem zaključila slavnostni del zborovanja.

Temu sledi društveno delo:

1. Izvoli se pripravljalni odbor za zborovanje skupščine „Zaveze“ v Mariboru.

Za častnega predsednika skupščine se naprosi gospod dr. Rosina, odvetnik v Mariboru.

Komite: ravnatelj Nerat, predsednik; Lichtenwalner Franc in Puliček I., odbornika.

2. Delegatom se izvolijo tovariši in tovarišice: Požegar Avgust, Lichtenwalner Matija, Lasbaher Fr., Vodenik Ida, Lavter Josipina, Pirkmajer Marica.

3. K Ganglovemu: „Ljudska šola in kmetiško vprašanje“ se oglasi tov. Vodenik Š.

4. Resoluciji „Lehrerbunda“, da naj prevzame država 50% šolskega bremena, se pridruži.

Na predlog tov. Avg. Hauptmana se sklene zborovati meseca junija v Limbušu (Lembach) ob prvem ali nastopnem četrtku če dopušča vreme.

Marsikatera napitnica in beseda se je govorila raznim delavnim in zaslužnim tovarišem in v prilog 40 letnice jubileja šolskega zakona.

Le prenelo so minile ure veselja in vsak je dejal: Radostno je bilo!

Književnost in umetnost.

Jan Legova mladinska knjižnica. I. zvezek. Izdaja in zalaga „Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“. — Andrej Rapè: Dane. Povest za mladino s 4 slikami. — Spis je odlikoval s prvo častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena elegantno vezani knjigi 1 K, s poštnino 16 h več. — Rapetova prelepa povest „Dane“, zajeta iz živga, pristnega življenja, odvarja to novo književno podjetje. Prepričani smo, da bo naša mladina čitala Rapetovo povest s tistim zanimanjem, kakor ga zasluži to lepo delo. V knjigi je polno zanimivih prizorov, polno otroškemu srcu pojmljive poezije. Vsa čast pisatelju, pa tudi tiskarni, ki je preskrbela knjigo okusno zunanjo obliko. Za tako nizko ceno ni mogoče podati mladini nič lepšega in popolnejšega. Pričakujemo, da se knjiga kar najhitreje razširi med našim mladim svetom. Škoda, da ni knjigi pridejan životopis moža, ki nosi po njem svoje ime.

Politiški pregled.

* Poslanska zbornica. Med došlimi ulogami se nahaja nujni predlog posl. Šusteršiča glede bosanske agrarne banke. — Posl. Masaryk je utemeljeval nujnost svojega predloga glede veleizdajniškega procesa. Govornik je opravičeval kompetenco državnega zbora, da se bavi s to stvarjo, zlasti z ozirom na to ker se obdolžuje tudi avstrijske Slovence, celo državne poslance, da so se udeleževali namišljene veleizdajniške organizacije. Masaryk je dokazoval, da v sedanjem procesu ni bil niti formalno niti stvarno pođan dokaz o kaki veleizdajniški organizaciji na jugu države.

* Avstrijski poslanci potujejo v Bosno. Več poslancev je naznanilo predsedniku drž. zbora dr. Pattau, da je želja mnogih poslancev, da bi priredili za binokostne praznike potovanje v Bosno in Hercegovino, da bi sami spoznali razmere in ljudi v novih pokrajinah. Prosil so predsednika, naj stopi tozadevno v dogovor z železniškim ministrom in upravo Lloydja zaradi uredbe potovanja. Dr. Pattai je odvrnil, da stori potrebne korake. Tega poučnega potovanja bi se utegnile udeležiti kakih 200 poslancev.

* Ožja volitev v spodnještajerskih mestih. Pri ožji volitvi za deželni zbor v -plošni skupini spodnještajerskih mest je bil minuli petek izvoljen s pomočjo slovenskih glasov socialni demokrat Horvatek. Ta je dobil 3268, nemški nacionalce Kralj pa 2727 glasov.

* Ustava za Bosno in Hercegovino. Glasom informacij političkih krogov v Sarajevu bo v kratkem definitivno sestavljen načrt ustave za Bosno in Hercegovino. Ta ustavni statut bo provizorične vrednosti. Iz kompetence deželnega zbora bo izključeno odločevanje o inderektnih davkih, o carinah, monopoli, gradnji železnic in železniških tarifih. Deželni zbor bo imel 91 poslancev, med temi 10 virilistov. Volilni sistem temelji na splošni volilni pravici. Od 72 izvoljenih poslancev bodo imeli Srbi 32, mohamedanci 24 in katoliki 16 poslancev. Vsaka veroizpoved — po kateri se delijo poslanci — izvli svoje poslance. Virilisti so: 5 muftijev, 4 katol. škofje, 1 grško-istočni metropolit in veliki rabin v Sarajevu. Virilno pravico glasa bo imel nadalje predsednik prizivnega sodišča, odvetniške zbornice, vakufa in predsednik grško-istočnega sveta — Zbornični poslovnik je sestavljen po poslovniku

mestnega zastopstva dunajskega. Predsednika bo imenoval cesar. Ta načrt ustanovnega statuta bo predložen v odobrenje obema parlamentoma na Dunaju in v Budimpešti, a potem dobi cesarjevo sankcijo. Volitve bodo meseca julija ali avgusta. Deželni zbor bo sklican 1. septembra t. l.: seveda je to odvisno od tega, ako bosta redno poslovala parlamenta na Dunaju in v Budimpešti.

* K protestantizmu je pristopilo v Celovcu zadnje dni devet oseb. Agitacijo za pristop oskrbujejo razni nemški-nacionalni politički agitatorji.

* Dogodki v Turčiji. V Turčiji so gospodarji položaja Mladoturki, ki obešajo kar po vrsti vse voditelje prejšnje sultanove vlade, ki so na sumu, da so bili v zvezi z revolucijo. Novega sultana Mehmeda V. so že opasali z osmanskim mečem. Stari sultan pa je zaprt v Solunu. Kaj bodo z njim naredili, se ne ve. Ogrorne vsote so našli v njegovi carigradski palači in mu zaplenili vse imetje. Ta človek je uganjal strašne grozovitosti, tako da je še sedanjí sultan, njegov brat, izrekel mnenje, da bi bilo najboljšo, da se ga usmrti. — Baje ga postavijo pred vojaško sodišče. — Trde, da ima vojaška sodnja dokaze v rokah, da je Abdul Hamid nameraval provzročiti klanje v Carigradu.

Jubilejski dar.

Učiteljsstvo — sebi! G. Ivan Nekerman, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Trstu 5 K, ker se ni mogel udeležiti občnega zbora učiteljskega društva; tov. Fran Lavtičar iz Šmartnega pod Šmarno goro 2 K; tov. Julij Slapšak iz Vodice 2 K; Jakobinca iz Ljubljane 2 K; skupaj 13 K; zadnjič izkazanih 624-86 K; doslej darovanih 637-86 K. Bog plati!

Vestnik.

Sankcioniran zakon. Zakon, s katerim se počenši s 1. januarjem t. l. vštevata dve provizorični leti pred prebitim izpitom učne usposobljenosti štajerskem u ljudskošolskemu učiteljsstvu v pokojnino, je dobil cesarjevo sankcijo.

Gospod učitelj Anton Smerdelj je priobčil v „Slovencu“ od zadnje sobote sledečo izjavo: „Na razširjajoče se neresnične vesti o mojem (sic!) izstopu iz Učit. tiskarne izjavljam sledeče: Potrjujem, da mi ni tiskarniški upravni svet odpovedal službe, temveč sem to storil sam. Smatral sem ponovno izrečene besede gospoda predsednika L. Jelence: Ako boš Simona volil, moraš eo epso iz tiskarne, za morafno odpoved.“

Ta izjava ne odgovarja povsem resnici. Res je, da sam rekel gospodu Smerdelju: Če bodeš volil Simona in se vpisal v Slomškarijo, ne boš mogel več ostati v tiskarni. Rekel pa sem te besede šele po njegovi odpovedi, torej jih ni mogel smatrati za morafno (!?) odpoved, ki jo je bil poprej že podal sam. Dostavljam le še, da nimam pravice nastavljanj in odpuščati pisarniškega osebja sam, temveč upravni svet.

L. Jelenc, predsednik upravnega sveta Učiteljske tiskarne.

Letnino za učiteljski konvikti so plačali: Janez Stibler od Sv. Antona na Pohorju; Zupančič in Legat iz Bateč pri Beli peči. Bog plati!

Obdarujte pridne otroke ob sklepu šolskega leta, ob godovnih dneh in drugih prilikah z Rapetovo in Slapšakovo knjižico! Šolska vodstva naj naroče toliko iztisov vsake knjižice, kolikor imajo razredov. Če ni letos potrebnega denarja, homo pa upali za prihodnje leto. Lepe knjižice naj gredo hitro med svet.

Tovariše in tovarišice, ki so prirejali roditeljske večere (sestanke), prosimo, da odstopijo dotične referate oziroma predavanja uredništvu „Domačega ognjišča“.

Akademično društvo „Slovenija“ vabi vse prijatelje društva na večer, ki ga priredi v proslavo svoje 40 letnice na Dunaju v sredo, 26. maja, v spodnjih prostorih društva „Lehrerhaus“, VIII, ob voglu Langeg. Josefstrasse. Začetak ob pol 9. zvečer. Prireditev se vrši v skromnem obsegu, ker meni društvo proslaviti svoj jubilej v jeseni in Ljubljani v večjem slogu.

V Čadramljah se priredi v nedeljo, dne 23. maja, popoldne ob 3. uri deseti roditeljski sestanek. Tovarišice in tovariši iz sosedstva, dobro došli!

Važno za šolske izlete po državnih železnicah. Po veljavem osebnem tarifu drž. železnic pl. čajo izletniki, nad 20 let stari, samo polovično karto, otroci pod 10 leti pa samo četrt cele karte, tako da pridejo štirje na eno celo. Potem pa pride na vsakih dvest plačujočih izletnikov še en ubožen otrok brezplačno. Ta določba je v veljavi že kaka tri leta, a je malo znana. Muogo je namreč še gospodov železniških uradnikov, ki jim tudi ni znana ta določba, zato se čestokrat dogaja, da ima voditelj izleta pri blagajnici situosti in neprilike. Torej pozor na to določbo!

Slovansko učiteljsstvo koprškega okraja ima 21. junija t. l. ob 9. uri na učit.